

Veiledning til journalforskriften for dyrehelsepersonell

Vedtatt 15.07.2010 Endret 08.09.2010

Innhold

Innhold	1
Oversikt over omtalte lover og forskrifter	1
Bakgrunn.....	2
Dyrehelsepersonell har plikt til å kjenne til og å etterleve regelverket	2
Veiledning til de enkelte bestemmelsene i journalforskriften	2
§ 1. Formål.....	2
§ 2. Definisjoner	3
§ 3. Journalplikten.....	4
§ 4. Journalens innhold.....	5
§ 5. Journalens form, språk og autentisitet.....	11
§ 6. Oppbevaring, behandling og overføring av journalen.....	12
§ 7. Innsyn i journalen.....	13
§ 8. Retting	14
§ 9. Pålegg om sletting	14
§ 10. Tilsyn og vedtak.....	14
§ 11. Dispensasjon	14
§ 12. Ikrafttredelse	14

Oversikt over omtalte lover og forskrifter

Her gis en oversikt over omtalte lover og forskrifter det er referert til i teksten med fullt navn, kortnavn og lenker.

- [Lov 15. juni 2001 nr 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell \(dyrehelsepersonelloven\)](#)
- [Lov 19. juni 2009 nr 97 om dyrevelferd \(dyrevelferdsloven\)](#)
- [Lov 19. desember 2008 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. \(matloven\)](#)
- [Forskrift 20. februar 2006 nr 229 om journal for dyrehelsepersonell \(journalforskriften\)](#)
- [Forskrift 27. mai 2003 nr 657 om dyrepleiere](#)
- [Forskrift 27. juni 2002 nr 732 om bekjempelse av dyresjukdommer \(bekjempelsesforskriften\)](#)
- [Forskrift 5. februar 1990 nr. 144 om instruks for A-, B- og C-sjukdommer \(forskrift om instruks for dyresjukdommer\)](#)
- [Forskrift av 16.1.2007 nr. 50 om bruk av legemidler til dyr \(forskrift om bruk av legemidler til dyr\)](#)

- [Forskrift av 3.7.2009 nr 971 om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr \(forskrift om melding av opplysninger om legemidler til dyr\)](#) (gjelder fra 1.7.2010)

Bakgrunn

Forskrift 20. februar 2006 nr. 229 om journal for dyrehelsepersonell utdyper kravene til journalføring for dyrehelsepersonell som er lovfestet i dyrehelsepersonelloven § 24.

Mattilsynet har utarbeidet veiledning til forskriften. Det er ved utarbeidelsen tatt hensyn til de spørsmål til bestemmelsene i forskriften som Mattilsynet har mottatt og de erfaringer som er gjort ved behandling av klager på og tilsyn med dyrehelsepersonell i samsvar med dyrehelsepersonelloven.

Dyrehelsepersonell har plikt til å kjenne til og å etterleve regelverket

Ved tilsyn har Mattilsynet avdekket at det til dels er store mangler i dyrehelsepersonellens etterlevelse av journalforskriften. Mattilsynet minner derfor om at dyrehelsepersonell i dyrehelsepersonelloven § 23 om forsvarlig virksomhet har en lovbestemt, selvstendig plikt til å gjøre seg kjent med og etterleve regelverket, og at rettsvillfarelse ikke anses som unnskyldelig i eventuelle tilsynssaker etter dyrehelsepersonelloven.

Veiledning til de enkelte bestemmelsene i journalforskriften

Nedenfor gjengis bestemmelsene i de enkelte paragrafer i journalforskriften i **uthevet tekst i kursiv** med veiledningsteksten i normal skrift. Det anbefales å lese gjennom forskriften før man leser veiledningen.

§ 1. Formål

Forskriften skal bidra til at dyrehelsepersonell som yter dyrehelsehjelp, dokumenterer virksomheten sin på en forsvarlig måte og dermed bidrar til god dyrehelse, forsvarlig dyrevern, trygg mat og ivaretagelse av miljøhensyn.

Journalforskriften er en presisering av kravet i dyrehelsepersonelloven om "ordnede opptegnelser" og forskriftens formål er å gi bestemmelser om hvordan dyrehelsepersonell skal dokumentere virksomheten sin på en forsvarlig måte. Forskriften gir ikke en strengere journalplikt enn det som følger av dyrehelsepersonelloven.

Journalen er først og fremst et arbeidsdokument for dyrehelsepersonell og skal bidra til forsvarlig behandling av dyr.

En god journal vil gjøre det lettere å følge opp dyr som en har vurdert eller behandlet tidligere. I samarbeidspraksiser vil det være helt nødvendig med god journalføring for at en kollega skal kunne overta en annens pasient, og også gjøre kommunikasjonen med dyreeiere lettere og mer presis ved at man kan se hva som tidligere er avtalt med dyreeier.

Det er også viktig for alt dyrehelsepersonell å kunne dokumentere forsvarlig virksomhet og regelverksetterlevelse, både overfor dyrehelsepersonellens kunder og ved tilsyn fra det offentlige.

Journalen kan i samsvar med dyrehelsepersonelloven § 24 kreves framlagt som bevis i en rettssak, ved Mattilsynets tilsyn eller i forbindelse med en administrativ sak om vedkommendes virksomhet.

En mangelfull journal vil svekke dyrehelsepersonellens troverdighet i en eventuell tilsynssak eller hvis det oppstår tvister med dyreeier i forbindelse med behandling av en pasient.

Å ha en journal som er ført på en forsvarlig måte er derfor viktig og nyttig for dyrehelsepersonell av flere grunner.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften gjelder følgende definisjoner:

- a) Journal: Samling eller sammenstilling av nedtegnede, registrerte opplysninger om dyrehelsehjelp. Alle skriftlige og visuelle dokumenter som inneholder slike opplysninger, inngår i journalen.**
- b) Dyrehelsehjelp: Dyrehelsefaglig undersøkelse, vurdering og behandling av dyr, herunder rådgivning for å få undersøkt, vurdert og behandlet dyr. Begrepet omfatter både offentlig og privat virksomhet.**
- c) Dyrehelsepersonell: Veterinærer, fiskehelsebiologer og dyrepleiere.**
- d) Pasient: Et dyr som får eller har fått dyrehelsehjelp.**
- e) Pasientbesetning: Flokk eller annen avgrenset gruppe med dyr hvor ett eller flere dyr er pasienter.**

Det er viktig å merke seg definisjonene i forskriften for å forstå bestemmelsene i forskriften fullt ut. Særlig gjelder dette begrepene *journal*, *dyrehelsehjelp* og *pasient*.

Begrepet *journal* innebærer en samling eller sammenstilling av nedtegnede, registrerte opplysninger om dyrehelsehjelp. Alle skriftlige og visuelle dokumenter som inneholder slike opplysninger, inngår i journalen. Det vil si at både de nedtegnelser som dyrehelsepersonellet fører, samt aktuelle dokumenter som analysesvar, røntgenbilder, utskrevne attester, kopier av resepter og evt. andre loggføringer, bilder eller dokumenter som har betydning for dyrehelsehjelpen, er en del av journalen.

Begrepet *dyrehelsehjelp* omfatter ikke bare det direkte, kliniske arbeidet med dyrene i form av undersøkelse, vurdering og behandling av dyr, men også rådgivning for å få undersøkt, vurdert og behandlet dyr. Dette innebærer at individuell, dyrehelsefaglig rådgivning også er dyrehelsehjelp, enten rådgivningen skjer over telefon eller på annen måte. Begrepet omfatter ikke bare behandling av syke dyr, men også profylaktisk behandling som vaksinerings, rådgivning om helsetiltak i en besetning eller for enkelt dyr, samt overvåking av helsestatus. Generell veiledning om for eksempel regelverk, stell av dyr og lignende som ikke er knyttet til det enkelte dyr eller det enkelte dyrehold, omfattes ikke. Begrepet omfatter både offentlig og privat virksomhet.

Begrepene *pasient* og *pasientbesetning* benyttes for å presisere at det dreier seg om dyr som får eller har fått dyrehelsehjelp.

§ 3. Journalplikten

Dyrehelsepersonell som yter dyrehelsehjelp, skal føre en journal som oppfyller kravene i § 4 og § 5. To eller flere dyrehelsepersonell kan føre felles journal dersom det dokumenteres hvem som har utført hele eller deler av dyrehelsehjelpen, jf. § 4 bokstav c.

Dyrehelsepersonell som utfører dyrehelsehjelp i forbindelse med utøvelse av offentlig myndighet, kan oppfylle journalplikten ved å sørge for at rapporter, vedtak og andre dokumenter oppfyller kravene i § 4 og § 5.

Journalplikten inntreffer når dyrehelsepersonell yter dyrehelsehjelp.

Det er viktig å merke seg at journalplikten gjelder for alt dyrehelsepersonell som yter dyrehelsehjelp. Siden dyrehelsehjelp omfatter både klinisk arbeid og rådgivning i forhold til undersøkelse, vurdering og behandling av dyr, vil journalplikten innebære at også opplysninger i tilknytning til disse aktivitetene skal journalføres.

Det er også viktig å merke seg at krav til journalføring også gjelder for dyrehelsepersonell som ikke driver med dyrehelsehjelp som fast virksomhet. Det er imidlertid kun det arbeidet som defineres som dyrehelsehjelp som omfattes av krav til journalføring. Dette vil si at for eksempel veterinærer som arbeider i offentlig forvaltning har krav til å føre journal hvis han eller hun behandler eller vurderer sykdom hos naboens hund.

Plikten til å føre journal er individuell.

Dyrehelsepersonelloven stiller krav til dyrehelsepersonell som enkeltpersoner, og plikten til å føre journal er individuell. Dette innebærer at selv om dyrehelsepersonell er i et ansettelsesforhold er det alltid dyrehelsepersonellet som faktisk har utført dyrehelsehjelpen, som personlig har ansvaret for innholdet i journalen for den dyrehelsehjelpen de utfører og ikke arbeidsgiver. Dette gjelder også der dyrehelsepersonell, for eksempel en dyrepleier, utfører oppgaver på vegne av annet dyrehelsepersonell, for eksempel en veterinær

Dyrehelsepersonell kan føre felles journal når de samarbeider.

Dyrehelsepersonell som arbeider på dyreklinikker, i praksissamarbeid eller i andre sammenslutninger mellom dyrehelsepersonell, kan føre felles journal, under forutsetning av at journalen identifiserer hvem som har utført hele eller deler av dyrehelsehjelpen. Identifisering av dyrehelsepersonell i journalen er videre utdypet i journalforskriften § 4 bokstav c. Se mer om dette i kommentarene til § 4.

I dyrehelsevirksomheter kan det være ulike typer personell. Dyrehelsepersonell kan i samsvar med dyrehelsepersonelloven § 15 overlate ulike oppgaver til annet personell (medhjelper) under forutsetning av at vedkommende har de kvalifikasjonene som kreves for forsvarlig utførelse av oppgavene, at det gis tilstrekkelig instruksjon og oppfølging.

En medhjelper vil kunne bistå dyrehelsepersonell med å utføre deler av dyrehelsehjelpen og også å journalføre de deler av dyrehelsehjelpen som medhjelperen har hatt som oppgave å utføre. Dyrehelsepersonell kan også overlate journalføring av den dyrehelsehjelpen som dyrehelsepersonellet selv har utført til en medhjelper eller en sekretær. Dyrehelsepersonellet er allikevel ansvarlig for at journalplikten oppfylles.

Ved virksomheter der flere dyrehelsepersonell arbeider sammen og fører felles journal, må dyrehelsepersonellet sørge for å etablere klare rutiner for hvem som fører

hva i journalen. Hvert enkelt dyrehelsepersonell er allikevel ansvarlig for at den dyrehelsehjelpen de selv har gitt, blir journalført etter kravene i forskriften.

Journalplikten gjelder også dyrehelsepersonell ansatt i offentlig virksomhet.

Journalplikten gjelder også dyrehelsepersonell som utfører dyrehelsehjelp i offentlig virksomhet. Eksempler på dyrehelsehjelp som skjer i regi av offentlig virksomhet er overvåkning av dyrehelse, tilsyn med dyrehelse og dyrevelferd og tiltak i forbindelse med bekjempelse av smittsomme dyresykdommer.

Dyrehelsepersonell som utfører dyrehelsehjelp som ledd i offentlig virksomhet, kan oppfylle journalplikten ved å sørge for at rapporter, vedtak og andre dokumenter oppfyller kravene i § 4 og § 5. Dette forutsetter i tillegg at dokumentene arkiveres i samsvar med offentlige regler og rutiner.

§ 4. Journalens innhold

Journalen skal inneholde opplysninger om:

- a) ***Pasientenes art, antall og identitet, eventuelt tilhørighet til identifiserbar pasientbesetning dersom dyret ikke kan identifiseres på annen måte.***

- b) ***Navnet på og adressen til pasientens eier eller innehaver, samt nødvendig opplysninger om andre som eventuelt har rekvirert dyrehelsehjelpen eller har representert eier eller innehaver i forbindelse med dyrehelsehjelpen.***

Journalforskriften gir krav om dokumentering av opplysninger som dyrehelsepersonellet uansett har eller bør ha. Det er forventet at dyrehelsepersonell gjør en rimelig innsats for å skaffe disse opplysningene, dersom de ikke er tilgjengelige. Dersom en veterinær for eksempel ikke vet hvem som er eier eller innehaver av et dyr, vil kravet om journalføring av eiers eller innehavers navn og adresse innebære et krav om at veterinæren gjør en rimelig innsats for å skaffe disse opplysningene.

- c) ***Hvilket dyrehelsepersonell som har hatt ansvaret for dyrehelsehjelpen og hvilket annet dyrehelsepersonell som har deltatt i dyrehelsehjelpen.***

Som det framgår av journalforskriften § 3, kan dyrehelsepersonell som arbeider på dyreklinikker, i praksissamarbeid eller i andre sammenslutninger føre felles journal, under forutsetning av at journalen identifiserer hvem som har utført hele eller deler av dyrehelsehjelpen. Dette gjelder både dyrehelsepersonell som har hatt ansvaret for dyrehelsehjelpen, og også dyrehelsepersonell som har deltatt i dyrehelsehjelpen.

Eksempler på behov for identifisering av hvem som har deltatt i dyrehelsehjelpen, kan være:

- Dersom dyrehelsehjelpen har skjedd over flere dager eller ved flere konsultasjoner
- Dersom ansvaret for dyrehelsehjelpen har skiftet underveis, for eksempel ved at en pasient er behandlet fortløpende og flere har byttet på ansvaret
- Hvem som har tatt imot telefonhenvendelse og evt. svart på slike henvendelser
- Hvem som har gitt dyret medisiner eller annen behandling

- Om det er andre som evt. har gjort spesielle undersøkelser
- Hvem som deltok ved kirurgiske inngrep, det vil for eksempel si hvem som opererte, hvem som passet narkose, hvem som assisterte

Når flere dyrehelsepersonell fører felles journal, er det ikke nødvendig at hvert enkelt dyrehelsepersonell fører en ny journalpost for de ulike oppgavene som utføres som en samlet enhet og som det er naturlig å føre i en journaloppføring. Identifiseringen av dyrehelsepersonell kan i slike tilfeller skje ved at de enkelte innskrivninger i journalen markeres med en identifisering av dyrehelsepersonellet, for eksempel ved angivelse av vedkommendes initialer.

Se ellers kommentarene under § 3.

d) Tidspunktene for henvendelser om dyrehelsehjelp, dyrehelsehjelpen og journalføringen.

Det er i mange sammenhenger viktig å kunne tidfeste henvendelser om dyrehelsehjelp, dyrehelsehjelpen og journalføringen ikke bare med dato, men også med klokkeslett. Slike opplysninger kan blant annet ha betydning ved vurdering i tilsynssaker.

Journalføring av tidspunktet for både når henvendelsen om dyrehelsehjelp og når dyrehelsehjelpen skjedde er viktig, spesielt i forbindelse med akutt behov for dyrehelsehjelp, som for eksempel fødsler, kolikk, nødhjelp og vakt. Også i andre sammenhenger kan en nøyaktig tidfesting være av betydning.

Kravet til angivelse av tidspunkt for henvendelser om dyrehjelp og for når dyrehelsehjelpen skjer, anses derfor å inkludere krav til angivelse av både dato og klokkeslett.

Det er i journalforskriften § 5 krav til at journalen føres fortløpende, og det er vesentlig at journalføringen skjer rett etter at dyrehelsehjelpen er gitt. Jo lengre tid det går mellom dyrehelsehjelp og journalførsel, jo mindre troverdig blir journalen. Det er derfor viktig å dokumentere tidspunktet for journalføringen av de ulike opplysningene. Angivelse av både dato og klokkeslett for tidspunktet for journalføringen vil styrke journalens troverdighet.

e) Henvendelser om dyrehelsehjelp og dyrehelsepersonellens svar på slike henvendelser.

Dyrehelsepersonell mottar ofte en rekke henvendelser med spørsmål fra publikum og dyreeiere, og det vil ikke være alle av disse henvendelsene som vil være omfattet av journalplikten.

Av forskriften framgår det at plikten til å journalføre slike samtaler inntreffer når samtalen dreier seg om dyrehelsehjelp. Som det framgår av definisjonene i § 2, innebærer dyrehelsehjelp både dyrehelsefaglig undersøkelse, vurdering og behandling av dyr, samt rådgivning for å få undersøkt, vurdert og behandlet dyr.

Man må skille mellom situasjoner der man har plikt til å journalføre, og situasjoner der man i utgangspunktet ikke har plikt til å journalføre. I tillegg har man situasjoner der det kan være uklart om man har en plikt til å journalføre. I slike tilfeller må man gjøre en skjønnsmessig vurdering for å avklare om man har en slik plikt. Det er

relevant å ta hensyn til temaet for samtalen, risikoen for at eventuelle misforståelser vil kunne føre til skade for dyr og/eller mennesker, manglende regelverksetterlevelse eller senere uoverensstemmelse med den man fører samtalen med.

Eksempler på telefonhenvendelser som dyrehelsepersonell har plikt til å journalføre, er :

- Råd som gis om behandling av pasienter med symptomer på sykdom eller som forebyggende behandling, med eller uten utstedelse av resept, uten at pasienten undersøkes nærmere
- Henvendelser der dyrehelsepersonellet mener at undersøkelse og behandling ikke er nødvendig eller kan avvente utviklingen av tilstanden eller pasienten avvises av andre grunner
- Henvendelser der dyrehelsepersonellet mener at undersøkelse og behandling er nødvendig, og dyreeier oppfordres til å sørge for at pasienter undersøkes av dyrehelsepersonellet selv eller der dyreeier henvises til annet dyrehelsepersonell
- Råd og veiledning som gis der detaljer i rådene er vesentlige, for eksempel innen hvilken dato et konkret dyr skal vaksineres mot rabies for å etterleve innførselsregelverket.

Det er viktig at både de opplysningene som gis til dyrehelsepersonellet og de opplysningene dyrehelsepersonellet gir i sitt svar eller vurdering journalføres.

Eksempler på opplysninger som er viktige å journalføre ved henvendelser om dyrehjelp er:

- Pasientenes art, antall og identitet jf. § 4 bokstav a
- Eier eller innehavers identitet jf. § 4 bokstav b
- Tidspunkt for henvendelsen, der dette kan være relevant.
- Hva problemstillingen er, for eksempel anamnese, symptomer, spørsmål
- Dyrehelsepersonellens svar eller råd, for eksempel:
 - Behandling av pasienten uten videre undersøkelse, med eller uten foreskrivning av medisin.
 - Gjøres det avtale om undersøkelse? I tilfelle når?
 - Henvises pasienten til andre? I tilfelle hvem og når?
 - Skal situasjonen avvendes? I tilfelle hvor lenge? Hvem skal ta kontakt igjen, når? Evt. hvilke kriterier bør føre til ny kontakt?
 - Om avvisning av pasienten – hvorfor?
 - Andre råd og veiledninger som gis, der detaljer i rådene er vesentlige.
- Dyreeiers respons, der dette er relevant.

Dersom det oppstår uenigheter angående hendelsesforløpet i forbindelse med behandlingen av en pasient, enten det dreier seg om dyrehelsepersonellens kundeforhold, klage på dyrehelsepersonell eller tilsyn fra det offentlige, vil dokumentasjon av denne informasjonen være viktig, siden saken ellers ofte vil ende opp i situasjoner hvor påstand står mot påstand.

Hvis dyrehelsepersonell ønsker å føre en egen skriftlig logg med notater fra telefonhenvendelser og samtaler, vil dette kunne aksepteres, dersom det i hovedjournalen angis en tydelig referanse slik at notatet kan identifiseres, og loggen for øvrig tilfredsstillende formkravene i journalforskriften og opplysningene i loggen og journalen sammen tilfredsstillende kravene til hvilke opplysninger som skal journalføres. En slik logg vil være en del av journalen, jf. § 2 bokstav a.

f) Anamnese, undersøkelser, kliniske funn, diagnoser og behandling.

Eksempler på informasjon som skal journalføres, vil kunne være:

- Bakgrunnen for dyrehelsehjelpen, opplysninger om pasientens anamnese, og opplysninger om pågående eller tidligere behandling
- Pasientens tilstand, kliniske funn, undersøkelser, foreløpige diagnose, behandling, evt. revidert diagnose, pleie og annen oppfølging som settes i verk og resultatet av dette
- Beskrivelse av pasientens tilstand, herunder status ved evt. utskriving etter innleggelse

g) Rekvirering og bruk av legemidler, herunder legemidlets navn og varenummer, dosering og varigheten av legemiddelbruken.

Veterinærer og fiskehelsebiologer skal journalføre opplysninger om all rekvirering, utlevering og bruk av legemidler til behandling av dyr. Disse opplysningene skal journalføres av dyrehelsepersonellet, selv om opplysningene også føres i for eksempel helsekort i dyreholdet. Varenummeret på legemiddelet er et sekssifret tall som står på emballasjen på legemidlene.

Fra 1.7.2010 vil veterinærer og fiskehelsebiologer få plikt til å sende journalførte opplysninger om legemidler som brukes i egen praksis til næringsmiddelproduserende dyr og hest til Mattilsynet, samt å spesifisere om det er de selv eller dyreholdere som tilfører dyrene legemidlene. Denne plikten følger av [forskrift om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr](#). (Se mer om dette i kommentarene til § 4 bokstav n)

h) Pleie og annen oppfølging som ledd i dyrehelsehjelpen, herunder planer og instruksjoner om videre behandling.

Dette punktet skal sikre dokumentasjon av den dyrehelsehjelpen som skjer etter selve behandlingen, både det som er utført av dyrehelsepersonellet, den videre oppfølgingen og behandlingen som dyrehelsepersonellet ønsker at dyreeier skal utføre, samt eventuelle planlagte kontroller eller oppfølgende behandlinger hos dyrehelsepersonell.

Denne delen av dyrehelsehjelpen er i mange tilfeller avgjørende for at dyrehelsehjelpen skal gi et forsvarlig resultat. Det er derfor viktig at journalen inneholder dokumentasjon av den pleie som er gitt av dyrehelsepersonellet, og ikke minst hvilke instruksjoner dyrehelsepersonellet har gitt dyreeier for videre behandling eller oppfølging i rekonvalesensfasen.

Dersom dyrehelsepersonell har utarbeidet egne generelle veiledningsdokumenter eller annen skriftlig informasjon om videre oppfølging og behandling av pasienter, vil det være tilstrekkelig at det i journalen vises til denne informasjonen. Det er en forutsetning at en slik henvisning gir korrekt identifisering av den informasjonen som er gitt og at det aktuelle dokumentet kan spores entydig og gjenfinnes hos dyrehelsepersonellet. Slike dokumenter må kunne gjenfinnes enten som en identifiserbar individuell kopi eller som et identifiserbart standarddokument.

i) *Tilbakeholdelsestider for kjøtt, melk, egg og fisk som dyrehelsepersonellet har fastsatt ved bruk av legemidler.*

Hovedprinsippet for bruk av legemidler til dyr er at veterinærer og fiskehelsebiologer kan bare bruke legemidler som er godkjent for den aktuelle dyrearten og den aktuelle indikasjonen. Dette framgår av [forskrift om bruk av legemidler til dyr](#) § 4.

For registrerte preparater vil Legemiddelverkets veiledende tilbakeholdelsestider framgå av preparatomtalen i [Veterinærkatalogen](#). Disse er basert på godkjente indikasjoner/dyrearter og anbefalte doser for de enkelte preparatene. Dersom dosen økes, eller ved individuelle forskjeller eller innflytelse av sykdom som kan forlenge utskillelsen av legemidler hos enkelte dyr, bør og kan dyrehelsepersonell fastsette lenger tilbakeholdelsestid enn den veiledende.

I samsvar med [forskrift om bruk av legemidler til dyr](#) § 4 andre ledd kan det unntaksvis benyttes andre legemidler under visse forutsetninger. Forskriften fastsetter i § 5 og § 6 hvordan tilbakeholdelsestider skal fastsettes i slike tilfeller.

j) *Om pasientens eier eller innehaver har nektet dyrehelsehjelp.*

Eiere og innehavere av dyr har plikt til å sørge for at dyra får adekvat dyrehelsehjelp for å forhindre at dyr utsettes for unødig lidelse, jf. dyrevelferdsloven § 24. Tilsvarende er det krav i bekjempelsesforskriften § 4 om at alle sjuke dyr skal behandles slik at en så langt som mulig hindrer spredning av eventuell smitte innen besetningen og til andre dyr.

Dyrehelsepersonell har plikt til å journalføre om eier eller innehaver nekter dyrehelsepersonellet å hjelpe dyret, eller dersom eier eller innehaver nekter dyrehelsepersonell å gjennomføre behandling eller evt. avlaving av dyr som dyrehelsepersonellet anser er nødvendig for å bidra til god dyrehelse, forsvarlig dyrevvern eller trygg mat.

k) *Om pasientens eier eller innehaver har krevd innsyn eller retting og om kravene har blitt innfridd. Manglende innfrielse av kravene skal begrunnes.*

Pasientens eier og innehaver sin rett til innsyn i journalførte opplysninger og til å framsette krav om retting av journalen, samt begrensninger i denne retten, framgår av journalforskriften § 7 og § 8. Kommentarer og veiledning til disse bestemmelsene framgår etter den enkelte bestemmelse.

Også krav om innsyn eller retting, samt resultatet av kravet skal journalføres. Dersom kravene ikke innfris, skal en begrunnelse for at kravene ikke er innfridd journalføres. En slik begrunnelse bør inneholde en henvisning til begrensningene i pasientens eier og innehaver sine rettigheter i § 7 og/eller § 8, dersom dette er en del av begrunnelsen.

l) Forhold som svekker velferden til pasienten eller andre dyr.

Dyrehelsepersonell har plikt til å jobbe for god dyrevelferd, jf dyrehelsepersonelloven § 12 nummer 1. Ved å dokumentere forhold som svekker dyrevelferden, vil dyrehelsepersonell også selv lettere kunne følge opp utviklingen i slike forhold. Journalføringen av slike opplysninger vil også kunne være dokumentasjon på at dyrehelsepersonell har gjort sin plikt i samsvar med dyrehelsepersonelloven og dyrevelferdsloven § 5.

Slik dokumentasjon vil kunne ha stor verdi for Mattilsynet i forbindelse ved en eventuell seinere oppfølging i samsvar med dyrevernsloven og tilhørende forskrifter.

m) At dyrehelsepersonellet har gitt politiet, Mattilsynet eller dyrevernnemnda opplysninger fra journalen.

Dyrehelsepersonell har varslingsplikt og rapporteringsplikt angående flere forhold i henhold til regelverk i flere lover og forskrifter. Eksempler på dette er listet i veiledningen til journalforskriften § 4 bokstav n.

Det er kun plikt til å journalføre hvilke opplysninger fra journalen myndighetene har fått, det ikke er nødvendig å begrunne hvorfor opplysningene er utlevert.

n) Opplysninger om dyr og dyrehelsehjelp som dyrehelsepersonellet er forpliktet til å dokumentere eller rapportere til offentlig myndighet.

Dyrehelsepersonell har følgende forpliktelser til dokumentasjon og/eller rapportering til Mattilsynet:

Meldeplikt ved mistanke om eller påvisning av alvorlig smittsom dyresykdom.

Enhver har i følge Matloven § 6 plikt til å varsle Mattilsynet umiddelbart ved grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Veterinærer har i samsvar med [forskrift om instruksjoner for dyresjukdommer, §§ 2, 12, 19 og 21](#) plikt til å varsle Mattilsynet ved mistanke om eller påvisning av A-sykdommer, visse B-sykdommer og visse C-sykdommer, samt å rapportere forekomst av andre B- og C-sykdommer.

Varslingsplikten for veterinærer innebærer dermed :

- **Øyeblikkelig melding, muntlig eller på annen måte som sikrer at varslet umiddelbart mottas og oppfattes,** til Mattilsynet ved :
 - mistanke om eller påvisning av alle A-sykdommer
 - mistanke om eller påvisning av B-sjukdom som ikke antas å forekomme eller som bare sjelden forekommer i landet
 - mistanke eller påvisning av Liste 1 og liste 2-sykdommer hos akvatiske dyr.
 - ved påvisning av C-sjukdom som ikke antas å forekomme i landet eller som har en utbredelse som er annerledes enn det som er vanlig.
- **Rapportere skriftlig** mistanke eller påvisning av sykdomstilfeller til Mattilsynet.
 - Per i dag gjelder rapporteringsplikten alle A-, B- og C-sykdommer, samt liste 1 og liste 2-sykdommer hos akvatiske dyr.
 - Elektronisk rapportering kan gjøres via Mattilsynets skjematjenester, se [Mattilsynets internetsider](#), for alle varslingspliktige sykdommer hos akvatiske dyr, samt A- og B-sykdommer hos landdyr.

Når melding av smittsomme dyresykdommer er utført, skal dette journalføres.

Varslingsplikt i dyrevelferdsloven

I samsvar med [dyrevelferdsloven § 5](#) har enhver varslingsplikt til Mattilsynet eller politiet, hvis man:

- Har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell. Denne varslingsplikten gjelder med de begrensninger som følger av annen lovgivning.
- Får kjennskap til at et større antall ville eller forvillede dyr er utsatt for sykdom, skade eller annen lidelse utenom det normale.

Av forarbeidene til dyrevelferdslovens § 5 om varsling framgår det at dyrehelsepersonell har varslingsplikt etter bestemmelsen jf. dyrehelsepersonelloven § 21 første ledd nr. 5. Dyrehelsepersonelloven § 21 omhandler begrensninger i taushetsplikten til dyrehelsepersonell og av nr. 5 framgår det at dyrehelsepersonells taushetsplikt ikke er til hinder for at opplysninger gis videre når tungtveiende private eller offentlige interesser gjør det rettmessig å gi opplysningene videre.

Det betyr at dyrehelsepersonell ikke er bundet av taushetsplikt i forbindelse med varsling i samsvar med dyrevelferdsloven § 5.

Når varsling etter dyrevelferdsloven § 5 er utført, skal dette journalføres.

Veterinært legemiddelregister

[Forskrift om melding av opplysninger om legemidler til dyr](#) trådte i kraft 1.7.2010. Det innebærer at veterinærer og fiskehelsebiologer har plikt til å sende journalførte opplysninger om legemidler som brukes i egen praksis til næringsmiddelproduserende dyr og hest til Mattilsynet, samt å spesifisere om det er de selv eller dyreholdere som tilfører dyrene legemidlene.

Dyrehelsepersonell skal journalføre nødvendige opplysninger for å kunne rapportere til Veterinært legemiddelregister. At rapporteringen har skjedd, skal ikke journalføres.

§ 5. Journalens form, språk og autentisitet

Journalen skal være samlet, skriftlig og utformet på en måte som gjør de journalførte opplysningene lett tilgjengelige for dyrehelsepersonellet, pasientens eier og innehaver og Mattilsynet. Det skal være enkelt å finne og hente ut de samlede opplysningene knyttet til bestemte pasienter, pasientbesetninger, dyrehelsepersonell, eiere og innehavere. Opplysningene skal kunne framstilles kronologisk.

Journalen skal fortrinnsvis skrives på norsk. Dansk, svensk og engelsk kan benyttes i den utstrekning det er forsvarlig. Det samme gjelder bruk av latinske faguttrykk og alminnelige, faglige forkortelser. I særlige tilfeller kan Mattilsynet gi tillatelse til å benytte annet språk.

Nedtegnelsene i journalen skal gjøres uten ugrunnet opphold etter at dyrehelsehjelpen er gitt. Hver nedtegnelse skal signeres.

Det er et sentralt krav at journalen skal være samlet, skriftlig og utformet på en måte som gjør de journalførte opplysningene lett tilgjengelig. Journalforskriften stiller ikke spesifikke krav til elektronisk journal, journalen kan være elektronisk eller skrevet for

hånd. Det er imidlertid en rekke funksjonelle krav til journalen i § 5. Disse kravene må også ses i sammenheng med kravene i § 8 om retting.

Som nevnt tidligere defineres begrepet journal som en samling eller sammenstilling av nedtegnede, registrerte opplysninger om dyrehelsehjelp. Alle skriftlige og visuelle dokumenter som inneholder slike opplysninger, inngår i journalen. Det vil si at både de nedtegnelser som dyrehelsepersonellet fører, samt aktuelle dokumenter som analysesvar, røntgenbilder, utskrevne attester, kopier av resepter og evt. andre loggføringer, bilder eller dokumenter som har betydning for dyrehelsehjelpen, er en del av journalen.

Kravet til at journalen skal være lett tilgjengelig innebærer flere ting. Et forhold er at det må være lett for dyrehelsepersonellet å finne fram alle journalopplysningene og tilhørende dokumentasjon slik at denne kan presenteres i sin helhet. Dette innebærer at journalen og tilhørende dokumentasjon må finnes hos dyrehelsepersonellet, eller evt. hos dyrehelsepersonellens arbeidsgiver. Omfanget av opplysningene i journalen må være presise og utfyllende uten å være for omfattende. Dersom journalen inneholder for få opplysninger eller blir for omfattende, vil den ikke være lett tilgjengelig, og heller ikke egnet til å sikre forsvarlig behandling.

Mattilsynets erfaringer ved tilsyn har vist at hos mange veterinærer som driver klinisk praksis med hovedfokus på produksjonsdyr, gjenfinnes dokumentasjonen som kreves i journalforskriften flere steder, som for eksempel i helsekort i dyreholdet, i innringingsbok, regningsblokk, reseptblokk, hos apotek, og i kopier av tilbakeholdelseslapper med eller uten system. Dette oppfyller ikke kravene i journalforskriften § 5 til at journalen skal være lett tilgjengelig og samlet. I tillegg er det i journalforskriften § 6 krav til at det er dyrehelsepersonellet som skal oppbevare og disponere journalopplysningene, og ikke dyreeier.

Mattilsynets erfaringer ved tilsyn viser også at de som har elektroniske systemer for journalføring i større grad etterlever kravene i journalforskriften, men også at ikke alle dataprogrammer for elektronisk journalføring er like godt egnet.

§ 6. Oppbevaring, behandling og overføring av journalen

Dyrehelsepersonellet skal oppbevare journalen hos seg og behandle den slik at den ikke kommer til skade eller blir ødelagt og slik at uvedkommende ikke får adgang til den.

Journalopplysninger skal oppbevares av dyrehelsepersonellet i ti år og etter det så lenge pasienten må antas å være i live. Dette gjelder ikke dersom dyrehelsepersonellet blir pålagt av Mattilsynet å slette opplysninger, jf. § 9.

Hele eller deler av journalen kan før oppbevaringsplikten etter første ledd er falt bort, bli overført til annet dyrehelsepersonell hvis eierne av pasientene om mulig er informert om overføringen på forhånd og ikke motsetter seg den, og det andre dyrehelsepersonellet bekrefter å ha overtatt ansvaret for journalen. Hvis det ikke er aktuelt å overføre journalen til annet dyrehelsepersonell, og dyrehelsepersonellet ikke selv kan ta vare på den, kan den avleveres til offentlig arkivdepot, deponeres i annen oppbevaringsinstitusjon eller leveres til Mattilsynet.

Dyrehelsepersonell kan overlate oppbevaringen av hele eller deler av journalen til andre. Journalforskriften hindrer ikke at arbeidsgiveren får rett til å oppbevare

journalen på grunnlag av arbeidsforholdet og i et ansettelsesforhold kan det være naturlig at den ansatte overlater oppbevaringen til arbeidsgiveren.

Det er likevel alltid dyrehelsepersonellet, ikke arbeidsgiver, som har ansvaret for innholdet i journalen. Videre blir retten som Mattilsynet og andre har til innsyn i journalen, ikke svekket av at journalen er felles og blir oppbevart på en klinikk som vedkommende dyrehelsepersonell kanskje ikke lenger arbeider for.

§ 7. Innsyn i journalen

Pasientens eier og innehaver har rett til å gjøre seg kjent med de journalførte opplysningene om pasienten. Dette gjelder også opplysninger journalført før vedkommende ble eier av pasienten. Annet dyrehelsepersonell har også begrenset innsynsrett, jf. dyrehelsepersonelloven § 24 femte ledd.

Dyrehelsepersonellet kan kreve en rimelig betaling for utlevering av kopi eller utskrift av journal til pasientens eier.

Retten til innsyn i journalen, og begrensinger i denne retten framkommer av dyrehelsepersonelloven. I utgangspunktet har pasientens eier og eventuelle innehaver rett til innsyn i alle journalførte opplysninger som er knyttet til pasienten. Dette gjelder også opplysninger fra tiden før vedkommende ble eier eller innehaver. At innsyn kan virke ubehagelig for dyrehelsepersonellet eller være negativt for kundeforholdet, er ikke en faktor som har betydning ved vurdering av retten til innsyn.

Taushetsplikt etter dyrehelsepersonelloven § 20 går foran innsynsretten. Det betyr at dyreeier ikke har rett til innsyn i opplysninger om andres personlige forhold eller "forretningshemmeligheter" selv om de er knyttet til pasienten.

At en person har eid et dyr, og at dette dyret har vært sykt, samt hva slags behandling det har fått er vanligvis ikke et personlig forhold og er ikke underlagt taushetsplikten. I tilfeller der dyr eksempelvis er fratatt eieren og omplassert på grunn av mishandling eller det står i journalen at tidligere eier av dyret har hatt en spesiell sykdom, er dette personlige opplysninger som er taushetsbelagte i forhold til senere eier eller innehaver av dyret.

Dyrehelsepersonelloven § 21 har noen unntaksbestemmelser som gjør at opplysninger under visse omstendigheter kan gis uten hinder av taushetsplikten. Dette gjelder for eksempel at opplysninger gjøres kjent for den opplysningene direkte gjelder, at opplysninger gis videre når tungtveiende private eller offentlige interesser gjør det rettmessig å gi opplysningene videre, eller opplysningene gis videre etter annet regelverk når det er uttrykkelig fastsatt eller klart forutsatt at taushetsplikt ikke skal gjelde.

Når det gis innsyn i journalen vil dyreeier har rett til å få forklart faguttrykk og andre forhold av betydning for å forstå innholdet i journalen, jf. dyrehelsepersonelloven § 22.

§ 8. Retting

Etter krav fra pasientens eier, eller av eget tiltak, skal dyrehelsepersonellet rette feilaktige, mangelfulle eller utilbørlige opplysninger eller utsagn i journalen. Retting skal være etterrettelig og skal ikke skje ved at opplysninger eller utsagn slettes. Retting skal dateres og signeres.

Ved elektronisk journalføring, må systemet som benyttes være laget på en måte som gjør at opplysninger ikke kan slettes ved retting, og slik at det genereres en endringsjournal der det framgår hvilke endringer som er gjort, av hvem og når.

Kravet til etterrettelig retting og forbudet mot sletting tolkes slik at dersom journalen skrives for hånd, må den være skrevet i en hel, innbundet bok. Den kan ikke bestå av et løbbladsystem, siden det i slike tilfeller er mulig å manipulere journalen og slette opplysninger eller journalposter uten at dette vil synes.

§ 9. Pålegg om sletting

Dersom det er ubetenkelig ut fra allmenne hensyn og ikke er i strid med regelverket om arkiv, kan Mattilsynet pålegge dyrehelsepersonellet å slette utsagn og opplysninger som

- a) **kan slettes i samsvar med regelverket om arkiv og uten at det er betenkelig ut fra allmenne hensyn, og**
- b) **er feilaktige eller misvisende og føles belastende for den de gjelder, eller**
- c) **åpenbart ikke er nødvendige for å yte dyrehelsehjelp.**

Det skal framgå av journalen at sletting har skjedd.

§ 10. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet kan kreve innsyn i journalen og for øvrig føre tilsyn og fatte enkeltvedtak for å gjennomføre forskriften.

Mattilsynet kan kreve innsyn i og bruke journalen dersom den kan inneholde opplysninger av betydning for Mattilsynets tilsyn med dyrehelsepersonell og annet tilsyn.

§ 11. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

En dispensasjon er et vedtak om at en eller flere enkeltpersoner tillates å fravike regelverket. Dispensasjoner gis kun etter begrunnet søknad i helt spesielle tilfeller.

§ 12. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. mars 2007.